

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisil se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi zakon o obdačenji žganja.

(Napisal Straženski.)

Velika je nevolja na Štajarskem in Kranjskem zavoljo novega zakona o obdačenji žganja. Pojavila je se je najprvle, ko so ljudje pobližje izvedeli, da bo treba plačevati še dodatnega davka — davka nazaj. Najbolj ostro v javnosti so zlasti način, po katerem se ta nezaslišani davek tirja, grajali v Ljubljani slovenski poslanci, ki so pred kratkim na Dunaji novi davek zagovarjali in za-nj vseskozi glasovali. Zakon jim je sam ob sebi takšen, da bi ga trebalo previdno izvrševati. Toda zgodilo se je nasprotno po izvršilnej odredbi finančnega ministra od dne 10. avgusta t. l.

Zakon sam veleva v § 99. pobrati od vsega žganja, ki se nahaja letos dne 1. septembra v zalogah — izvzemši 20 litrov pri obrtnikih in 10 litrov pri drugih gospodarjih — dodatnega davka po 24 kr. od litra ali 24 fl. od hektolitra čistega alkohola ali vinskega cveta. Na primer: priden gospodar naredil je vsako leto nekaj žganja iz sliv, tropin, drožij, jagod itd. ter varčno shranil. Recimo, da je imel letos 1. septembra za vsem 20 hektolitrov. No in od tega tirjajo financarji sedaj **480 fl.** dodatnega davka. Gotovo, to je silno!

Kako pa zagovarjajo ovi dodatni davek? Človek bi sploh mislil, da je uže dosta, če novo žganje obdačijo, vsak hektoliter s 35 fl. oziroma 45 fl., ker to pomeni povišanje obstoječega davka za 600 %, staro žganje bi naj ljudem na miru pustili; saj navadno novi zakoni svoje veljavnosti ne raztezajo nazaj, ampak naprej! Zakonodajalci pa niso tega mnenja tukaj biti hoteli. Zagovarjajo se, češ: novo obdačenje žganja bi temu ceno kvišku potisnilo, zalogarji bi pa svojo staro robo sedaj po novejši ceni dražje prodavali in veliko pridobili. Da bi od tega dobička državna denarnica tudi kaj potegnola, treba naložiti dodatnega davka; tega utegne precej nanesti, ker je baje veliko, ve-

liko starega žganja v zalogah. Tako prilično zagovarjajo zakonodajalci ovi davek. Toda uže se kaže, ako je resnično, kar javni listi poročajo, da ne dobi finančni minister pričakovanih 13 milijonov, ampak le 3—4 milijone, namreč od dodatnega davka na staro žganje.

Poslanci glasujoči za novo obdačenje žganja so dobro čutili, da utegne določba o dodatnem davku ljudi najhujše razburiti. Zato so vsprejeli v § 99 razločno, da se imajo obroki dovoliti posestnikom žganja, katerim bi nemogoče bilo dodatni davek ves in precej vplačati. Toda besede v zakonu so preveč splošne, premalo določene in še izrečno prepuščajo podrobnosti finančnim uradom: „Die näheren Modalitäten sind im Verordnungswege festzustellen“.

Kako opasno bilo je to, priča nam deželni zbor kranjski, kder se je pritoževalo zoper postopanje finančnih uradov. Ti so namreč zaukazali, da mora vsak do 31. avgusta t. l. prositi pri svojej okrajnej finančnej direkciji za dovolitev plačevanja po obrokih. To storiti so pa mnogi zamudili, ker so prepozno izvedeli. Zakon novi bil je proglašen dne 20. junija t. l., finančnega ministerstva odredba pa še komaj 10. avgusta t. l. in razglas finančne, deželne (štajarske) direkcije dne 18. avgusta, ki je v časnike na kmetih najbolj razširjene mogel priti še le 23. ali 30. avgusta. Prošnje za 31. avgustom vložene so pa bile odbite, vsaj na Kranjskem. Čudno je tudi to, da so finančnih uradov odredbe in razglasi imeli poprej obveljati, nego zakon sam; slednji je namreč zadobil veljavo še le 1. septembra t. l., izvršilne naredbe njegovo pa uže 10., oziroma 18. avgusta.

Bržčas bodo zaradi tega ministra grajali v državnem zboru pa to bode — zvonjenje po toči.

(Dalje prih.)

Nov uspeh.

(Iz Ptujkega okraja.)

Silno je razveselila letos v spomladi vsakega domoljuba novica, da je naučno minister-

stvo ustrezajoč rekurzu vrlih Šmarskih narodnjakov ukrenilo, da ponemčevalne namere deželnega šolskega sveta gledé Šmarske šole nimajo več veljave, da je in ostane na Šmarski šoli slovenščina edini in izključljivi podučni jezik; nemščine pa, da se sme — kakor to postava zaukazuje — podučevati zanaprej le kot neobvezni podučni predmet.

Kmalu se je začelo povsod živahno gibanje, da se doseže tudi drugod to, kar so Šmarčani prvi dosegli.

Te dni izvedeli smo o novem uspehu v naše narodnej borbi za slov. šolo.

Kakor Šmarčani, pritoževali so se tudi narodnjaki ptujskega okraja zoper vedno silnejšo vrivanje nemščine v slov. šole. Od teh so pri Št. Lorencu v slov. goricah vže dobili rešitev svojega rekurza od ministerstva. Slednje je namreč z ukazom od 6. junija 1888 št. 2288 čisto enako zaukazalo, kakor pri Šmarski šoli, „da mora v III. razrednej šoli pri Št. Lovrencu v Slov. gor. zanaprej biti in ostati slovenščina edini in izključljivi podučni jezik;“ nemščina pa da se sme podučevati le kot neobvezni podučni predmet, ako to stariši želijo.

To je zopet lep, naroden uspeh, ki nam je porok, da bodemo polagoma si povsod priborili take šole, kakoršne naš narod edino potrebuje za svojo izomiko in svoj napredek v duševnem oziru, slovenske šole!

Zeleti bi bilo, da bi vsi tisti, ki so se pritoževali, kakor v Št. Lovrencu v slov. gor. in vže menda tudi dobili rešitve svojih rekurzov od ministerstva, te rešitve v slov. listih priobčili. Tako priobčenje ima dvojni pomen. Na eni strani veseli tudi narodnjake v drugih krajih, če vidijo, da so v tem in onem kraju si vže priborili kak uspeh v narodnem oziru; to njih spodbuja, da se enako potegnejo za pravice slov. jezika. Na drugi strani pa daje narodnim voditeljem priložnost, da dobijo pregled o narodnem gibanju, da vidijo, kje so vže šole urejene tako, kakor to postava veli, kje pa še ne; da toraj skrbijo, da se storijo tukaj enaki koraki, da se tudi tukaj pribori slovenskemu narodu slovenska šola!

I D.

Gospodarske stvari.

Mošt in njegovo kipeње.

Mošt je žlahtna tekočina, ki se iztiska iz zrelega grozdja in bolj ko je le-to zrelo, bolje bode vino, ki si ga umni kletar pripravi iz mošta. Prvo, kar je za to treba, je dobro vrenje ali kipeње mošta in pri tem je dobro, če zna gospodar, kaj da se godi z moštom, kedar vreje ali kipi. Tako bode rad pomagal moštu, da opravi to svoje delo dobro ter bode odstranil, kar ga utegne pri tem zavérati. Zato po-

stavimo le-sem nekaj naukov, kakor jih podaja ravnatelj E. Kramar v svojem „kmetijskem berilu“.

Kedar se naliže mošt v sod ali v kako drugo posodo, ostane mošt s kraja na miru in se čisti, to je, goščoba se vséda po malem. Ali to ne trpi dolgo, kmalu se začne v moštu neko gibanje in le-to se širi hitro na vse strani sode. Mošt postane móten, gost ter šumi, kakor da vreje. V tem se tudi nekoliko vgreje ter dobi enako toploto, kakor je v zraku okoli njega. Ob enem se mu gubi sladki okus ter dobi nov okus, pravimo mu, da je vinski okus.

Kaj se godi z moštom, kedar vreje? Odgovor je tale: Sladkor, ki se nahaja v moštu, se razkrajja ter se spreminja v alkohol ali vinski cvet in v ogljikovo kislino. Alkohol ostane še dalje v moštu ter mu daje vinski okus, ogljikova kislina pa se poslavlja od mošta ter prejde v podobi plina v zrak. Vsled tega nastane ono gibanje ali vrenje v moštu.

Da se pa razkroji sladkor, za to je treba kvasa ali kaj je kvas? Če pustimo mošt ali kako drugo tekočino vreti, vsede se po vrenji na dnu sode neka rjavkasta tvarina; ona je skorej vsa iz mnogih tenko-kožnih mehurčkov in le tem pravi se, da so kvasne glivice; tvarini pa, da je kvas.

Te kvasne glivice pa so prav to, kar je krivo, da se začné vrenje, kajti s tem, da se one množijo in hranijo, razkrajja se sladkor v alkohol in v ogljikovo kislino. Kjer torej ni sladkorja, tam ni vrenja ali sam sladkor še ne opravi vsega, treba še je, da je v moštu nekaj beljakovine — tvarine, kakor je v beljaku kurjega jajca.

Glivice so pa jako majhne, človek jih ne vidi s prostim očesom. Ako jih naj vidi, vzeti mu je drobnogled na oči, je pa jih veliko v zraku in brž ko pridejo v tekočino, začne ti taka stvarica rasti in se množi zmerom na okrog, toda le ako je toplo, toliko toplo, da ji ugaja. Kdor ima toplomer pri rokah in se izpozna na-nj, njemu povemo, da je za te glivice dosti toplo, če kaže toplomer na 12—16° R, torej blizu tako, kakor je po navadi v naših hišah, ne da nas v njih zebe. Ali tudi temu množenju bode brž konec, ko izmanjkuje v sodu sladkorja in narašča vinski cvet ali alkohol.

Ako je, recimo, v moštu že 14 ali 15 odstotkov alkohola, neha se vrenje in zato so vina, ki imajo 14 odstotkov ali procentov alkohola, prav stanovitna. Alkohol namreč pokonča kvasne glivice, takisto stori pa tudi sokislina, solitarna kislina in še nekatere druge tvarine.

Razkrajja se sladkor pri vrenji tako-le: Ako je v moštu ali v čem drugem 100 klg. sladkorja, dobi se po vrenji 48.5 klg. alkohola, 46.7 klg. ogljikove kisline, 3.2 klg. glicerina

in 0.6 klg. jantarove kisline. Vsega skupaj je torej 99 klg., eden pa so pospravile one glivice.

Toplota, če je preveč, tudi brani vrenje 55° R. je je že preveč, pa tudi če je pre-malo, če je ni 2° R., ne vreje več. Pri 2° R. bi voda že zmrzovala. Razven sladkorja je v moštu še beljakovine, vode in več drugih reči, ki se izpremenijo v vrenji mošta in dajo vinu raznovrstne lastnosti: barvo, okus, duh itd.

Za to, da pride mošt do vrenja, je po ta-kem treba kvasnih glivic in le teh pride dovolj v mošt iz zraka, kedar teče v sod; potlej pa ravno ni treba, da pride zrak do mošta, treba pa je, da je v kleti dovolj toplote.

Debeli krompir.

Letos ni leto za krompir in se torej sko-rej ni bati, da ima gospodinja preveč debelega. V časih pa je vendar-le kako zrno predebelo, da se ne izkuha po polnem tje do srede. Go-spodinja pa si pomaga v tem lahko, ako noče krompirja razrezati, ampak celega izkuhati, naj zabode s kako dolgo igljo va-nj, preden ga dene v vodo, en ali dvekrat in zrno se ji iz-kuha na to prav dobro.

Sejmovi. Dne 13. oktobra v Kapli. Dne 15. oktobra v Apačah, v Ločah, v Račah, pri sv. Križi na Slatini, pri sv. Lenartu v Mislinji in na Planini. Dne 16. oktobra v Spielfeldu in v Podsredi. Dne 17. oktobra pri sv. Emi pri Podčetrtku. Dne 18. oktobra pri sv. Treh Kra-ljih v slov. gor., v Mozirji, v Trbovljah in v Vojniku. Dne 19. oktobra v Podsredi.

Dopisi.

S Holma. (Slovesni sklep šolskega leta. — Cesarjeva 40-letnica.) [Konec.] Učenci so se podali pod vodstvom g. učitelja v sobo II. razreda, kjer so jih že čakale razne okrep-čave. Ko so otroci tukaj neprijetne goste, glad in žejo pregnali, stopi prečastiti g. Fr. Geč, katehet tukajšnje šole na oder, ter se najprej v milem govoru v imenu vseh navzočih poslovi od našega velezaslužnega g. učitelja, kateri se začetkoma prihodnjega šolskega leta zopet na svoje mesto v Središče poda, kajti bil je pri nas od meseca maja do konca samo „na posodo“, potem pa se obrne do otrok, ter jim opomni, da izrečejo vsak posebej svojo zahvalo ločujočemu se g. učitelju. Ko otroci to storé s solzami v očeh, katere so pač glasno pričale, kako priljubljen je omen-jeni g. učitelj pri otrocih bil, podajo se vsak na svoj dom. Ostali se pa zberejo sedaj k skupnemu obedu, katerega se je vdeležilo učiteljstvo, vsi udje krajnega šolskega sveta in tudi več gostov iz Središča, ter se zabavajo pri žlahtnem vinci pozno v noč. Predno se razidejo, poda predstojnik frankovske in loprske

občine v imenu vseh pod Holm spadajočih občin in okrajnega šolskega sveta našemu zaslužnemu g. učitelju na originelno okinčanem listu pi-sano prisrčno zahvalo za njegov trud in vspešno delovanje. To je pač jasen dokaz, da je imenovani gospod izvrsten in v občie priljubljen učitelj na našem Holmu bil. Želimo mu iz srca pri njegovem delovanji v Središči najboljši St.

Iz Cirkovec. (Požarna bramba.) Naša požarna bramba šteje čez 50 udov. Odborniki so izvoljeni ti-le: Josip Lah, stotnik; Matej Pleteršek, njegov namestnik; Božidar Herič, tajnik; Štefan Kajzar, blagajničar; Martin Med-ved, orodničar; Simon Zajc, vodnik lestvičar-jev; Tone Goljat, namestnik; Miha Lah, vod-nik gasilcev; Božidar Goričan, namestnik; Tone Žvokelj, vodnik brizgalnice in Jurij Lah, na-mestnik. Vsi so bili enoglasno voljeni, ali volitve obč. predstojnik noče potrditi, češ, da se ni postavno vršila. S tem uzrokom pa pač ne bode društva razdr. Ako želi novo volitev, naj pa bo! Narodno društvo le trdno stoj, kakor da si na skali. Ne daj se podreti hudim vihar-jem. Vse za vero in domovino!

Od Žital. (Poštni posel Rihtar †.) Slavni spomenik staviti veliki gospodi, učeni, bogati ali kaj tacega je umevna reč, pa tudi prostak se ne sme prezirati, če si isto zasluži. Taka je z ravno zamrlim poštnim poslom, skoro 50letnim Janez Rihtar-jem. Bil je poštena duša, „pravi izraelec“, veren kristjan, kojega si težko pogrešal po nedeljah in praznikih pri božji službi; veselje mu je bilo nedeljsko božjo be-sedo poslušati in o njej govoriti. Ako ravno mu je bila pičla plača pa boren kruhek prire-zan videl si ga vendar zmiraj zadovoljnega, veselega lica, delavnega, zmiraj naglih pet sto-pavati po svojih poštnih opravkih, prava kore-nina Žitalskega prebivalstva. Žal, da mu se je oko nekaj pred časom zatisnilo za tukaj; pravičnega Gospodovega hlapca je mila zemlja v torek dne 2. oktobra sprejela, a znanci, ki so mu skoro vsi dobri bili, po njem žalujejo. Sicer pa nam je v dobrem spominu in zemljica mu naj bo lahka, sodnik pa dober, kojega je na zemlji ljubil.

Iz Vitanja. (Novi zvonovi.) Rožen-venška nedelja ostala bo Vitanjčanom vedno v najlepšem spominu. Med tednom dobili smo 4 nove zvonove, katere je Ljubljanski zvonar Samassa nam za cerkev M. B. na hribci prav lepo vlil. Največji tehta 28 starih stotov, drugi 13, tretji 8, četrti pa blizo štiri cente. Rožno-venško soboto zvečer pripeljajo se (v dežu) od Konjiške strani Njih prevzvišenost, naš premil. knezoškof, da nam bi drugi den naše nove zvo-nove blagoslovili. Ob 8ih zjutraj služili so v cerkvi Matere Božje sv. mešo, potem so pa, ob-dani od 11 čč. mešnikov, 8 botrov in mnogo

vernega ljudstva nam nove zvonove krstili. Največjemu dali so ime: D. Marije in sv. Jožefa; drugega posvetili so na čast najsvetejšima Srcema Jezusa in Marije — tretjega na ime naših farnih priprošnjikov sv. ap. Petra in Pavla (cerkev M. Božje je le podružnica, a od velike noči do vseh svetnikov opravlja se vsa Božja služba v njej, ker je veliko prostornejša od farne cerkve) — mali zvon nosi pa ime slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Njih ekscelencija premil. knezoškof so nam tudi pridigovali o svetem roženvenci in novih zvonih. Med tem začeli so nove zvonove v zvonik vleči. Do enih popoldne bili so sicer že vsi štirje zvonovi v zvoniku, vendar ob polu štirih, ko so se prevzvišeni in premil. g. knezoškof od nas odpeljali, jim še nismo mogli ž njimi za slovo zvoniti. Bog daj, da bi še večkrat nas prišli obiskat. Da smo pa nove zvonove, katerih smo bili potrebni, kakor berač žljice, tako hitro dobili, gre za Bogom prva zahvala našemu za vse dobro vnetemu preč. g. župniku, Jož. Žičkarju, potem njihovemu č. g. pomočniku, našemu ljubljenu g. kaplanu J. Šelihu in tudi našima vrlima cerkvenima ključarjema Koprivniku ali Polenšaku pa očetu Hrusteljnu. Bog jim povrni ves njih trud z nebeškimi dobrotami! Res, kje je fara, ki bi vživala več duhovnega veselja, kakor naša? O Šentpetrovem imeli smo v ravno tej cerkvi Matere Božje 10 dni prelep sv. misijon in sedaj prišli so sami prevzv. in premil. knezoškof nam nove zvonove posvetit. Da bi se tolikih milosti le vsaki čas vredne skazovali. Vsaj svojih, od mil. škofa nam poslanih oč. dušnih pastirjev hočemo se vselej krepko držati.

Iz Slatine. (Slov. šola.) Kmetje iz Slatinske in Tekačevske občine podpisujejo radi prošnjo za slovenske šole, ako se jim le na tenko in jasno razloži ter se da prošnja prebrati. Ako se reče kateremu: Oče, ali bote podpisali prošnjo za slovensko šolo? te pogleda po strani. Drugo je, če se mu pové, da s to prošnjo namerjamo od višjih dobiti dovoljenje, da se ne bo otrokom že v prvem in drugem razredu po nemško razlagalo, ampak še le v tretjem in štirtem razredu, kadar že bojo znali po slovensko brati, pisati, računati, krščanskega nauka itd. Zato pa je treba, da se da taka prošnja v roke le človeku, ki vé, zakaj hodi v njej ter zna ljudem stvar lepo razjasniti.

Znad Boča. (Nekaj novic.) Na malo Križevo, dne 14. septembra, ste zgoreli v spodnji Rjavici dve hiši. Pravijo, da je deklet zvečer z lučjo pure iskalo, pri tem je pa menda iskra odletela in se je po noči slama po časi žarila. Eno hišo so pa še na pol rešili. Na kvaterno sredo potem bi se bila lahko zopet druga velika nesreča prigodila. Malemu Jošku, ki vozi na Slatino steklenice, so se pri Bandiči

konji splašili, strašno so bezgali čez Tržišče, dokler jih ni nek pogumen fant pri Takelcah zadržal. Visoki voz se je semtertje premetaval in vsa cesta je bila polna pobitih steklenic; ena je treščila konji na nogo, da se mu je kri curkoma vlila. — Vse eno pa se bližamo veseli letošnji zimi. Ljubi Bog nas je obvaroval letos toče. Dne 28. julija smo se že seveda tresli, ko so se črni oblaki prek Boča vlekli in smo slišali hrumenje. Vina bo torej še precej, ali ker je strupena rosa listje pokončala, bo kislo. To je za nas seveda hudo, ker se še lansko ni prodalo. Druga letina je pa v obče dobra, ker je bilo vreme posebno za krmo ugodno. V okrajih na meji Šentpeterske fare bolehajo otroci močno.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. O prihodu nemškega cesarja Viljema II., bilo je nebo polno velicih svetinj in križcev ter nosi poslej marsikateri gospod tako na prsih — iz radodarne roke nemškega cesarja. Samo grof Taaffe je nima, nemški in madjarski listi so vsled tega kar iz sebe ter menijo, da grof sedaj pojde. Čudno je to gotovo, kajti ogerski predsednik ministerstva, Koloman Tisza je dobil jako visoko odlikovanje, čemu ne torej avstrijski? — Dež. zbori so že skorej vsi s svojim delom pri konci, posebno zanimivih reči pa ni bilo letos v nobenem. Štaj. dež. zbor je imel 24 sej in je blizu prvi izvršil svoje delo. Deželne priklade bode 35 % t. j. 35 kr. h goldinarju drž. davka in po vrhu še bode priklada na dac. Ni torej malo, kar požre dež. kasa denarja. — V Koroškem dež. zboru je poslanec dr. Abuja predložil, naj prevzame dežela zanemarjene otroke, katerih je 564 v deželi, v svojo skrb. Ne vemo, kaj poreče k temu predlogu dež. zbor, toda mi pravimo: Skrb za otroke bode že dobra ali tudi za njih stariše naj se pripravi kje kaj! — Za uravnanje Zile dovoli isti dež. zbor 128.000 fl. za leto 1889. — V Ljubljani se odpre v četrtek, dne 18. oktobra, dež. razstava za domače sadje in kranjsko vino. Razstavljalcev se je nad 200 naznanilo. — V Kočevji postavi se novo sirotišče, v Ljubljani pa bolnišnica, zadnjo stavi dežela. — Na Primorji noče biti konec očitnim plesom. Njih škodo uvideva ljudstvo, toda brezvestni krčmarji še vedno vabijo lehkonožno mladino na plesišča. V tem bode pač treba, da seže gosposka po tacih krčmarjih! — V Pevmi je odprla družba sv. Cirila in Metoda otroški vrt za slov. otroke in že prvi den se jih je 30 vpisalo. „Pro-patria“, ki je na Primorji to, kar je pri nas „šilverein“, piha vsled tega kar jeze ter grozi starišem, da pride policija po njih otroke ter jim jih odpelje v Ital. „otroški vrt“. To je nespodobna sila. —

Iz Miramara pri Trstu se je odpeljala svitla cesarica na otok Krk ter ostane ondi, kakor se zagotavlja, skozi celo zimo. — Dež. glavar v Istri, dr. Vidulich, ne mara tudi poslej hrv. pisem ter jih polaga, čeprav jih mu dajo poslanci v očitnem zboru, ad acta t. j., ne zmeni se več za-nje. To je pač odpadniška trdovratnost! — V Pulji izhaja nov ital. list a zagovarja „Hrvatsko pravo“. Dobro, če se vzdrži! — Grof Draškovič, vodja zmerne stranke hrv. poslancev, misli se odreči poslanstvu in to lahko, saj ni mogoče storiti kaj zoper silo, ki je sedaj v Hrvaškem na vrhu. — Madjari so polni veselja, da je prišel nemški minister, grof Bismarck, sin kancelarja, tudi v madjarsko glavno mesto. No, to veselje je — dober kup.

Vunanje države. Sv. Oče vsprejmejo nemškega cesarja Viljema II. že dne 12. oktobra in pravi se, da gre cesar k sv. Očetu, ne iz prostorij ital. kralja v Kvirinalu, ampak iz palače, v kateri biva nemški poslanik, pl. Schlözer. — Ital. kralj se je vrnil iz Monze v Rim a brž, ko odidi nemški cesar, povrne se kralj nazaj v Monzo. — V Palermu, mestu na otoku Sicilija, zaprli so v malih dneh pri 800 ljudi in nihče ne zna prav, zakaj. Govori se o napadu na življenje kralja ob bivanju nemškega cesarja v Rimu, pri vroči krvi Italijanov bilo bi to že mogoče. — Francosko ministerstvo se ruši in prvi, ki vzame slovo, je predsednik, Floquet. Dolgo ne bode, da pojdejo za njim še tudi ostali. Pri Francozih obrne se sapa hitro. — General Boulanger je spet v Parizu in je pred njegovim stanovanjem vedno ljudstva in menimo, da je le bolj tako, ki je radovedno. Kod je general hodil, ni še znano. Mož na, kako se drži človek ljudem na jeziku — s skrivnostjo, v katero se zavija. — Na Nemškem še vedno žene valove prof. Geffcken, — tisti, ki je izdal dnevnik cesarja Fridrika III. Priprli so ga a sedaj ne znajo, kaj bi z njim. Mož ni storil nobene krivice, vsaj take ne, ki je pod kaznijo. Železni kancelar pa že ima sitnobe vsled tega, kar stoji o njem v tistem dnevniku. — Ruska carska rodbina je v Kavkaških gorah a se povrne kmalu v Petrograd. V Batumu sta bila car in carica v pričo pri polaganju temeljnega kamena (pravoslavne) cerkve. — Bolgarija dobi poslej vendar-le nekaj oddiha, kajti ni videti, da se še vtika Rusija v nje razmere. Če še bode torej princ Ferdo vedel prav ter si dobrih mož za svoje ministre našel, vzdigne se uboga deželca vsaj nekaj od tal, kjer že leži sedaj več let in ne more ne naprej, ne nazaj. — Srbski kralj, Milan ostane neki delj časa na Dunaji, doma pa prede njegovim ministrom ter se držé le s težavo po konci. — V Macedoniji je sicer, kakor se kaže, mirno, toda možje, ki poznajo tamošnje ljudstvo, odkimavajo z glavo, češ, da ni vse v redu ondi. Turek pa ne veruje prav, da bi

ondi ne bilo več varno. — V Zanzibaru, v Afriki, si svoje Nemci deželo, ob enem pa rivajo tje tudi protestantske misijonarje. Doslej pa nima njih nobeden posebne sreče.

Za poduk in kratek čas.

Kako v Afriki zamorce lovijo in ž njimi tržijo.

Letos sredi leta je kardinal Lavigerie, nadškof v Algieru v Afriki, potoval po Evropi, in je krščanske vladarje in vlade klical na pomoč zoper vnebovpijoči greh, kako muhamedovci (turki) v notranji Afriki zamorce lovijo in ž njimi barantajo, prav, kakor z živino.

V Parizu je kardinal med drugim tako-le opisaval nesramno barantijo z zamorci:

„Muhamedovci imajo vero, da je dvoje ljudi na svetu, in sicer verni muhamedovci, ki za to živijo, da vladajo in prekleti neverniki, ti pa niso za drugo, kakor da služijo; zlasti pa zamorci niso ljudje, ampak pravcata živina. Zato pa tudi zamorce po vsej notranji Afriki lovijo, kakor zverino in ž njimi tržijo kakor z živino.

Nesramni človeški lovci se skrivajo ali v lesu kraj peških potov, ali v žitu na polji, in zgrabijo vsako zamorkinjo in vsacega otroka, ki jih samih najdejo. Tako huda že je, piše nek misijonar, da se nobena ženska in nobeden otrok, kateri se je le deset minut od hrama zablodil, več ne vrne domu. Kazni se nikdo ne boji. Ubogi zamorci namreč nimajo drugega nego kamenje in droge, časih tudi sulice ali puščice, dokler so nečlovečji — človečji lovci od nog do glave oboroženi.

Toda lovci ne lovijo samo posameznih oseb, ampak se šestokrat združijo in napadajo tudi vasi, ki si ne vedó in ne morejo pomagati. Po noči se pritihotapijo in vžgejo slamnate njihove bajte. Prestrašeni zamorci pobegnejo, da se skrijejo ali v goščah, ali v gajih, ali v globokih jarkih, ali v visoki travi v dolinah. Divji lovci so jim pa takoj za petami, da pomorijo može in starce, ki bi se vtegnili braniti, ženske pa in otroci mórajo romati v sužnjost.

Vse, kar živih vjamejo, vlečejo na sužnji sejem v notranjo deželo in sicer može, žene in otroke.

Tako se začne za uboge trpine cela red nepopisljivih muk. Sužnji morajo peš hoditi. Krepke može, ki bi vtegnili zbežati, zvežejo enega na drugega, ne le na rokah, ampak tudi na nogah, in jim hod s tem neznanu shujšajo, glave pa jim dejo v klado in v težki deski je sicer lukenj za več glav, da vsak trpin po trojni in čveterni jarem čuti na svojih ramenih.

Celi dragi den gredó naprej, še le svečer je počitek. Vsak dobi nekoliko peščic sirke in

sicer sirôve, to je vsa njihova hrana. Drugo jutro jih ženejo zopet naprej.

Pa že v prvih dneh posamezni opešajo in obnemagajo bodisi od bolečin, bodisi od gladú in vtrujenja. Ženske in starci so prvi, ki opešajo. Zdajci se njim bliža trinog ki jih vodi, z lesenim kijem ali batom, da streliva prihrani, prejme tistega, ki je najbolj onemogel, in ga s kijem silno mahne za zatilnik. Nesrečni človek strašno zavpije, pade na tla in se vije v smrt-nih silah.

Človečja čreda se takoj zopet spravi na pot. Strah pred takšno smrtjo tudi najslabeje zopet ojači, da lezejo naprej. Kolikorkrat kateri revež obleži, tolikokrat se ponavlja strašni prizor.

Za nekoliko dni trinog že vé svoje blago oceniti ter pozna, kateri bodo zamogli pot na sejem prehoditi, in kateri bi vtegnili prej poginiti. Da bi takih revežev par dni predolgo ne krmil, pa jih na mestu drugega za drugim vbije. Njih trupla obležijo na cesti ali jih tudi po drevesih obesijo in poleg vbutih morajo ostali večerjati in v pričo njih tudi spati.

Toda kakovo spanje to je, si pač lahko mislite! Med mladimi zamorci, katere smo mi odkupili in oteli takšnega pekla in jim dali prostost, se takovi nahajajo, ki se še zdaj vsako noč prebudijo in kvišku planejo ter strašno vpijejo. V sanjah namreč gledajo krvave prizore, katerih so bili nekdaj priče.

(Konec prih.)

Smešnica 41. Sodnik obsodi potepuha za voljo beračenja na 4 tedne ječe ter mu to naznani. „Samo“, pravi, „prve dni ti bode sedeti v občinski ječi, ker ni poprej prostora v državnici.“ „Nikar gospod“, odvrne potepuh, „nikar si ne delajte za to skrbi. Jaz lahko pridem tudi pozneje“.

Razne stvari.

(Zahvala.) Njih ekscel. mil. knez in škof darovali so po toči poškodovanim župljanom župnije Završke 50 gold. Za velikodušni dar izreka se ponižna zahvala.

(Slov. šola.) Dozdaj se potegujejo za slov. šolo občine iz Šmarskega, Ptujkega, Rogoškega, Slov. Bistriškega, Soštanskega, Gornjegrajskega, Celjskega, Laškega in Kozjanskega okraja. Kaj pa v ostalih okrajih? Ali tam ne bodo skušali, da storijo konec kvarljivemu nemčevanju v naših ljudskih šolah? Gani se, komur je mar zahvala prihodnjega vnuka!

(Za slov. šolo) sklenila se je potegniti tudi trška občina Mozirje — prva v gornjegrajskem okraju — ter je potrebne vloge vže odposlala na deželni šolski svet in ministerstvu. Mozirčani so vže od nekdaj na glasu kot

vrli narodnjaki; zatoraj smo vže vedno pričakovali, da se tudi oni kmalu pridružijo preve-selemu gibanju na Spod. Štajarskem, gibanju za slov. šolo.

(„Matica Slovenska.“) V sredo dne 17. oktobra 1888 ima odbor „Slov. Matice“ ob 5. uri popoludne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7 v Ljubljani svojo 81. skupščino. Na dnevnem redu je: 1. Potrjenje zapisnikov o 23. rednem velikem zboru in o 80. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo književnega odseka. 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Ukrepi gledé 40letnice Nj. Veličanstva. 6. Poročilo tajnikovo in 7. Druge posameznosti.

(Imenovanje.) G. A. Schwentner, doslej pristav c. kr. okr. sodnije v Celji, postal je namestnik drž. pravdnika v Celji, g. dr. Vilj. Janežič pa je imenovan za avskultanta na Štajarskem, doslej je bil pri c. kr. okr. sodnji v Rogateci.

(Odhod.) Ravnatelj dež. kopališča na Slatini je vzel slovo od kopališča ter se naseli neki v Inomostu. Ne vemo, čija je v tem večja sreča, dež. kopališča ali g. ravnatelja, na vsak način pa je to sreča za tamošnje prebivalce.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda.) V nedeljo, dne 30. septembra se je ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda pri sv. Lenartu v slov. goricah. Udov šteje podružnica 150, več povemo o nje prvem zboru v prihodnjem listu.

(Vrli posel.) V Mariboru so pokopali včeraj, dne 10. oktobra, kuharico Duhačeve rodovine, Katarino Kajba. Celih 54 let je bila pri tej rodbini v službi in le-ta ji je zato oskrbela lep sprevod — tak, kakor ga zasluži dobra služebnica.

(Povodenj.) Okoli Celja bila je v ponedeljek tolika povodenj, kakoršne ni bilo od l. 1857. Na „jarmečah“ (vojaškem vežbališči) stala je voda do sedežev tam postavljenih klopi. Povzročila je veliko škode, ker je plote podirala in vrte posipala.

(Z Dobrne) se nam piše, da je vsled ponočnega deževanja zjutraj dne 8. t. m. voda iz potokov plavila tamošnje polje in da je škodo povzročila vzlasti na setvah.

(Tatinske tace) so v noči pred rožni-venško nedeljo vlomile v župniški stan pri Belih vodah, ne da bi kaj mogli odnesti, ker so ljudje za lopove zvedeli še pravočasno.

(Na Dobrni) so, kakor nam naznanjajo, dne 4. t. m. slovesno obhajali štiridesetletnico vladanja presvetlega cesarja.

(Povodenj) Dolgo deževje je krivo na večih krajih povodnji. Tako se nam poroča iz Starega trga pri Slov. Gradci, iz Ormoža, od Pesnice in od drugod. Upamo, da ni bilo posebne nesreče vsled povodnji.

(Zahvala.) V popisu „Središke svečano-
sti“ se je pozabilo omeniti, da je velečastni g.
kanonik Lovro Hrg daroval za okrašenje Sre-
diške kapele najprej 100 goldinarjev, da je
spravil več cerkvene oprave in mali altarčič.
Prisrčna hvala bodi torej radodarnemu gospodu
našemu rojaku! Hvaležni Središčani.

(Nesrečna kuritev.) V noči dne 20.
septembra je pri sv. Jarneji nad Dravo J. Kuši
zgorel v svoji koči, ki si jo je bil napravil iz
protja in ilovice. Ob enem ste zgoreli njegovi
dve kozi in ena ovca. Revše ni bil prav pri
pameti in si je brčkone v koči zakuril, potem
pa je zaspal in tako zgorel.

(Pesji zapor.) V Celje se je pritepel
zadnji petek tuj pes ter je ugriznil več psov
in tudi necega dečka. Vstrelil ga je v Polulah
obč. sluga A. Marijančnik, mesto in okolica pa
dobita vsled tega pesji zapor.

(Zadovoljna) je „Mbg. Ztg.“, da je zad-
nji petek segla gosposka pozno po njej. Ni se
ji, pravi, zdelo zato potrebno, da priredi drugo
izdajo. To pač lahko, kajti izven mesta, po
pošti pride je le pičlo število v svet, po mestu
pa so jo ljudje že blizu vsi imeli v rokah,
predno jo je roka pravice dosegla.

(Dobitki.) Vsi dobitki razstave v Celji
so stali neki 2000 gld., prvi je bila cesarjeva
podoba iz srebra, vredna pri 300, ne 1300 fl.

(Družba sv. Mohorja.) Bukve le-te družbe
so že gotove in začenja se že njih razpošiljanje.

(Mrtvega) je našla dekla pri neki hiši
na Ljubečnem A. Osebačnika na hlevu v senu.
Mož je bil od dne 14. septembra izginil, ne da
bi bili vedeli, kam. Brčkone se je bil žganja
prenapil ter je zlezal potlej v seno in tam ga
je našla smrt.

Loterijske številke:

V Trstu 6. oktobra 1888: 88, 41, 75, 34, 21
V Lincu „ „ 36, 90, 20, 23, 39

Zahvala.

Slav. „Posojilnica v Celji“ blagovolila je
letos zopet nakloniti družbi sv. Cirila in Metoda
večji znesek — 50 gld. in ga je odštela podruž-
nici v Celji. Odbor poslednje šteje si toraj v
dolžnost, da za ta lepi dar izreka sl. „Posojil-
nica v Celji“ domoljubno zahvalo.

V Celji, dne 5. oktobra 1888.

Za odbor podružnice v Celji družbe sv. Cirila in Metoda:

Dr. Iv. Dečko,
načelnik.

Drd. Urb. Lemež,
tajnik.

Učenec z dobrim šolskim spriče-
valom, zmožen slovenskega
in nemškega jezika, vzprejme se v tiskarni
sv. Cirila v Mariboru.

Zahvala.

Za obilno vdeležitev pri pogrebu rajne
hčere, oziroma sestre

Zale Šnudrl,

katera je po 6mesečni mučni bolezni dne 28.
septembra, prevedena s sv. zakramenti, mirno
v Gospodu zaspala, izrekam v imenu žalujoče
rodbine na tem mestu č. g. župniku, g. nad-
učitelju in vsem, ki so od blizo in daleč pri-
hiteli ji zadnjo čast izkazat, najiskrenejšo za-
hvalo.

Josip Šnudrl, brat.

Sv. Janž na Dr. polju, dne 5. okt. 1888.

Naznanilo

v zadevi mite Borlskega mosta, ka-
tera se da v najem.

Vsled sejinega sklepa z dne 6. t. m. se
s tem še enkrat razpiše mita Borlskega mosta.

Iz tega namena vrši se dne 23. oktobra
1888 predpoldan ob 11. uri zopet očitna dražba
in se dražbeni pogoji lahko tukaj vsaki dan
uvidijo.

Mita se da v najem na 3 leta, to je od
1. januarija 1889 do konca decembra 1891 z
izključno ceno 2000 gld. za vsako leto.

Okrajni odbor Ptujski,

dne 7. oktobra 1888. 1-3

Vilibald Weber,

uradno potrjen in zaprisežen civilni zemlje-
merek v Mariboru, prevzame premerjevanja,
popravljanja mej, preračunjenja polja, uredbo
vodninskih obrtnij za napeljevanje ali izpelje-
vanje vode. Več pové iz dobrote g. dr. Mi-
klautz, odvetnik v Mariboru.

Hiša z vrtom na prodaj

v vasi Luče, v zgornji Savinjski dolini,
popolnoma nova, na primernem prostoru, spo-
sobna za krémo, posebno prenočišče ptujcev,
tudi za vsako trgovino, pogoji ugodni.

Več o tem pové Janez Krive, posestnik
v Lučah. 2-3

Slomšekovih

zbranih spisov IV. knjiga: **različno blago** (I. del:
šola in odgoja str. 180; II. del: nar. politika in pa na-
rodno gospodarstvo str. 183-354; III. del: razna pod-
učna tvarina str. 357-428) dobiva se izvod po 1 gld. pri
izdajatelju: Mih. Lendovšek, župnik v Makolah (Maxau
bei Pöltshach.)

III. knjiga: **životopisi** str. 397. pa po 70 kr. Po
ravnoisti ceni tudi po vseh slov. bukvarnah! Prva in druga
knjiga sta pošli. **Val. Orozovih** pesnij je še nekoli-
ko izvodov na prodaj po 40 kr. Pete knjige: „**Slomš-
pastirski listi**“ ni moči izdati, dokler niso za III.
in IV. tiskovni stroški poravnani! 15

Najboljši molitveniki za šolarje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru tiskala in založila je:

I. „Sveto opravilo“,

Str. 250. Cena: polusnje 60 kr., usnje z zlatim obrezkom 70 kr., nevezano 18 kr.

II. „Ključek nebeški“,

sestavil Ivan Skuhala. Str. 192. Cena: polusnje 50 kr., usnje z zlatim obrezkom 60 kr., nevezano 14 kr.

Naznanilo.

2—3

Podpisani imajo čast javiti sl. občinstvu in čč. duhovščini, da so ustanovili trgovino raznovrstnega blaga:

Raznovrstne kave, čaja, olja, južno sadje, pomegranče, limone, dateljne iz Aleksandrije, narurne Istrska vina itd., ter razpošiljajo omote od 5 kil po pošti proti povzetju in večje omote po železnici, ter jamčijo za točno in dobro postrežbo, na zahtevanje pošljejo cenik.

Priporočevaje se za obilo naročbo znamenjuje se z odličnim spoštovanjem

E. A. Dolinar & Comp.

Trst, v ulici Aquedotto 27, Trst.

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se častitemu p. n. občinstvu in znancem za dosedaj mu skazano zaupanje in uljudno naznanja, da je prevzel občeznano gostilnico

„zur alten Bierquelle“

(poštne ulice)

in prosi za obilno obiskovanje.

Točil bodem izvrstno **Götz-ovo mareno pivo** in stregel častitim gostom z okusnimi jedmi in izvrstnim vinom.

S spoštovanjem

5—10

M. Spatzek.

NB. V soboto in nedeljo zajutrek.

Marijacejske kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrovc, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehurju, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabananje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomnjeno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradee: A. Nedved; Gleichenberg: Dr. Ernst Fürst. 25—52

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je založila in natisnila naslednje knjižice:

Svete pesmi za šolarje.

Eden iztis vezan velja 10 kr.

Zbirka narodnih pesmi.

Eden iztis vezan velja 10 kr.

Angeljska služba božja,

poduk za strežnike ali ministrante.

Eden iztis vezan velja 5 kr.

Kdor 50 iztisov kupi, dobi 20% nadavka. Posamezni iztisi po pošti 2 kr. več.

Radenska slatina je edina mineralna voda na svetu, katera ima toliko litija v sebi, zato se rabi posebno proti protinu, žolčji in mehurji bolezni. V sled obilja ogljikove kisline in natra se priporoča tudi pri želodčni bolezni, hemerojidi in nahodih. Radenske železne kopelji za blednico in ženske bolezni, itd.

Radenci / kopališče.
Razpošiljatelj Radenske kisle vode
Poskušnje dra. Garrod, Biswanger itd. so dokazale, da je ogljiko-kisli litijon najboljše sredstvo pri boleznih, ki izvirajo v preobitni ščavnici kislini. Iz tega se razvija veliki vspeh tega zdravila.

Prospekti brezplačno in franko v kopališči Radenskem na Štajarskem. 16—26

Zaloga v vseh večih specer. prodajalnicah in gostilnicah.